

احمد محمدتبریزی
روزنامه‌نگار

قانونی نانوخته در سینما وجود دارد که فیلم‌های اقتباسی از کتاب‌هایشان ضعیف‌تر از آب درمی‌آید. دلیل آن هم به بسته بودن دست فیلمسازان برای تصویرسازی از کتاب‌ها برمی‌گردد. چون در دنیای ادبیات خواننده قادر به ساختن تصویرهای ذهنی متعدد است ولی در سینما فقط به همان قالب تصویر محدود می‌شود. با وجود این محدودیت بزرگ اما بعضی فیلم‌ها چنان از کتاب‌شان قوی‌تر، بهتر و معروف‌تر شده‌اند که خیلی‌ها نمی‌دانند این شاهکارهای سینمایی از روی کتاب اقتباس شده‌اند. در ادامه نگاهی به بهترین و مهم‌ترین فیلم‌های تاریخ سینما می‌اندازیم که همگی با اقتباس از کتاب‌های ادبی ساخته شده‌اند.

چند فیلم درخشان که از کتاب‌ها اقتباس شده‌اند

زمانی برای جلو افتادن سینما از ادبیات

فارست گامپ دنیای یک ساده دل

نویسنده: وینستون گروم

فیلم «فارست گامپ» با بازی تحسین برانگیز و بی‌نظیر تام هنکس به قدری در دنیای سینما محبوب و تماشایی شده که سخت می‌شود تصور کرد این فیلم از روی یک کتاب ساخته شده است.

فیلم در سال ۱۹۹۴ پر فروش‌ترین فیلم سال در جهان شد و ۶ جایزه اسکار از جمله اسکار بهترین فیلم، بهترین کارگردانی و بهترین بازیگری مرد را به خود اختصاص داد. اما باید به طرفداران این فیلم گفت، در سال ۱۹۸۶ رمان «فارست گامپ» توسط وینستون گروم نویسنده آمریکایی نوشته شد. داستان کتاب از زبان شخصیتی ساده و کم‌هوش به نام فارست گامپ روایت می‌شود که تنها بخشی از ذهنش فعالیت زیادی دارد و به‌خاطر فعالیت همین بخش از ذهنش، به موفقیت‌های زیادی می‌رسد. کارگردانی هنرمندانه رابرت زمیکس با بازی بدون نقص تام هنکس، عامل مهمی شده تا فیلم از کتابش جلو بزند. تام هنکس با بازی‌اش در این فیلم، طوری به شخصیت گامپ جان و جلوه داد که توانست یکی از بهترین نقش‌آفرینی‌های تاریخ سینما را از خود به یادگار بگذارد.

درخشش

نویسنده: استیون کینگ

شاید خیلی از دوستداران سینمای استنلی کوبریک نمی‌دانند که او فیلم مهیج «درخشش» را با اقتباسی از رمان

استیون کینگ ساخته است. چرا که کوبریک به عنوان سینماگری مؤلف، علاقه زیادی به ساختن سناریوهای خودش داشت و درخشش جزو معدود فیلم‌های اقتباسی این کارگردان به شمار می‌رود. البته کوبریک فیلمنامه را به سبک و سیاق خودش نوشت و همین بعدها موجب اختلاف میان او و کینگ شد. فیلم در زمان اکران با واکنش‌های مثبتی روبه‌رو نشد اما هرچه زمان گذشت ارزش‌های هنری «درخشش» بیشتر مشخص شد. این وضع تا جایی پیش رفت که «درخشش» به یکی از فیلم‌های کالت سینمادوستان تبدیل شد و جنون جک نیکلسون در فیلم، جزو دلهره‌آورترین صحنه‌های تاریخ سینما لقب گرفت.

ریتا هیورث رستگاری در شاونشک

نویسنده: استیون کینگ

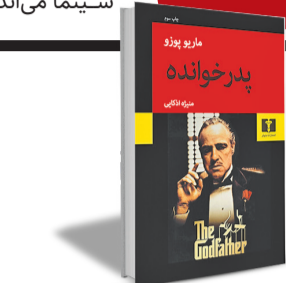
فیلم «رستگاری در شاونشک» سال‌های سال است در صدر جدول سایت معتبر IMDb قرار دارد و بنا به اذعان علاقه‌مندان بهترین فیلم تاریخ سینما به شمار می‌رود. با وجود شهرت غیرقابل تصور فیلم در میان مردم جهان، بسیاری در جریان منبع اقتباس فرانک دارابونت نیستند. کتاب «ریتا هیورث، رستگاری در شاونشک» اولین بار در سال ۱۹۸۲ منتشر شد و دارابونت در سال ۱۹۹۴ فیلمی سینمایی از روی کتاب ساخت. با وجود موفقیت‌های رمان کینگ، اما فیلم دارابونت، خیلی زود در میان مردم جهان محبوب شد و در جدول‌های رتبه‌بندی در صدر قرار گرفت. هنوز طرفداران فیلم «رستگاری در شاونشک» نمی‌دانند فیلم محبوب‌شان با اقتباسی از رمانی نه چندان بلند ساخته شده است. هرچند دارابونت تغییراتی در فیلم ایجاد کرده ولی شخصیت‌ها و بن‌مایه فیلم را از کتاب گرفته است. کتابی که در میان ۶۰ رمان نویسنده‌اش، بهترین اثرش محسوب می‌شود.

پرواز بر فراز آشیانه فاخته

نویسنده: کن کیسی

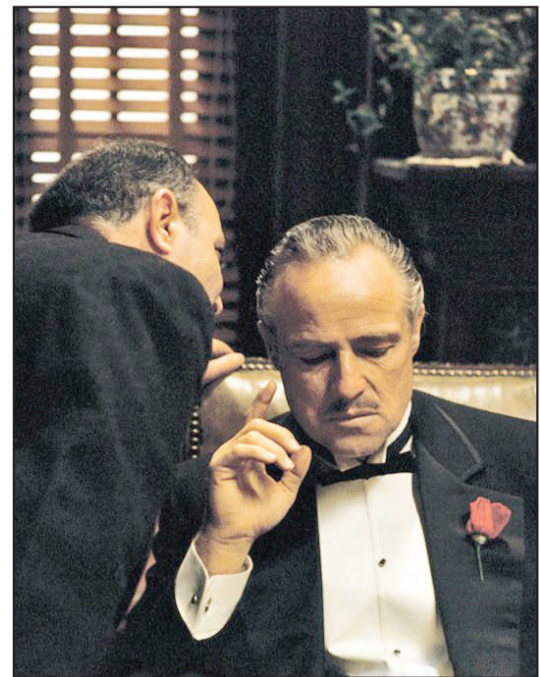
میلوش فورمن در سال ۱۹۷۵ فیلمش را با اقتباس از رمان کیسی ساخت تا یکی از بهترین فیلم‌های تاریخ سینما ساخته شود. فیلم از تمام جهات بی‌نظیر است و بخش عمده‌ای از موفقیتش را مدیون داستان کیسی است. بازی جک نیکلسون در فیلم عالی است و تلاش‌هایش جهت مقابله با سرپرستان و رهایی از آسایشگاه، به بهترین شکل درآمده است. فورمن از همان آغاز فیلم طوری تمام اجزا را کنار هم قرار داده است که تا پایان بیننده را با خود همراه می‌کند. پایان‌بندی میخکوب‌کننده فیلم نیز شوک نهایی را به مخاطب می‌زند تا اثر جادویی فیلم تا همیشه در ذهنش ثبت شود.

پدرخوانده

نویسنده: ماریو پوزو

فیلم سینمایی «پدرخوانده» به اذعان عاشقان سینما بهترین فیلم تاریخ سینما در تمام دوران است. این شاهکار سینمایی، از روی کتابی به همین نام اقتباس شده و موفقیت و درخشش فیلم در تمام زمینه‌ها، سبب شده تا فیلم از کتابش مشهورتر شود. «پدرخوانده» را ماریو پوزو، نویسنده، فیلمنامه‌نویس و روزنامه‌نگار آمریکایی در سال ۱۹۶۹ منتشر کرد و کتاب هم خیلی زود مورد توجه مردم قرار گرفت و با اختلاف در صدر پر فروش‌ترین کتاب‌های نیویورک تایمز قرار گرفت. پس از فروش پایین دو کتاب قبلی پوزو، او «پدرخوانده» را با هدف فروش زیاد و تأمین هزینه‌های پنج فرزندش نوشت. پوزو ایده کتاب را هم بنا به توصیه ناشر کتاب قبلی‌اش نوشت که به او پیشنهاد کرده بود اگر داستان‌های مافیایی کتاب را بیشتر کند کمک زیادی به فروش کتاب می‌کند. آن زمان باندهای مافیایی در جهان حسابی فعال بودند و مردم دوست داشتند بیشتر درباره آنها و روابط و زد و بندهای کاری‌شان بدانند. پس از گل کردن کتاب، کمپانی پارامونت امتیاز کتاب را خرید و در سال ۱۹۷۲ اولین نسخه سینمایی را از کتاب ساخت. پزو تنها با فروش کتاب توانست هزینه‌های خانواده‌اش را بدهد بلکه به عنوان فیلمنامه‌نویس هم در فیلم مشارکت کرد و پس از موفقیت‌های فیلم در سطح جهان، کتابش شهرتی جهانی گرفت.

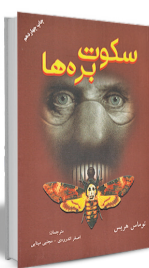
«پدرخوانده» را ماریو پوزو، نویسنده، فیلمنامه‌نویس و روزنامه‌نگار آمریکایی در سال ۱۹۶۹ منتشر کرد و کتاب هم خیلی زود مورد توجه مردم قرار گرفت و با اختلاف در صدر پر فروش‌ترین کتاب‌های نیویورک تایمز قرار گرفت.

سکوت بره‌ها

نویسنده: توماس هریس

زمانی که توماس هریس در حال نوشتن از روانپزشکی جانی و باهوش به نام هانیبال لکتر بود، تصورش را نمی‌کرد کسی بتواند چنین فضای عجیب و دلهره‌آوری را به فیلمی تماشایی تبدیل کند. تنها سه سال پس از انتشار کتاب، جانانان دمی، کار اقتباس از «سکوت بره‌ها» را انجام داد و فیلمش آنقدر خوب از آب درآمد که به مرور زمان، نام «سکوت بره‌ها» با فیلم سینمایی‌اش مترادف شد. آنتونی هاپکینز با میمیک صورت مرموز و پر رمز و رازش بهترین انتخاب برای نقش دکتر هانیبال بود و فیلم، بخش زیادی از موفقیتش را مدیون بازی هاپکینز است. با اینکه فیلم در سال ۱۹۹۱ بسیار مورد تحسین منتقدان و مخاطبان قرار گرفت اما هریس هیچ‌وقت حاضر به تماشای فیلم نبود. تماشای فیلم نشد.

پاپیون

نویسنده: هانری شاریر

نکته‌ای که بسیاری از طرفداران رمان و فیلم «پاپیون» نمی‌دانند، این است که هانری شاریر در کتابش، سرگذشت خودش را نوشته است. شاریر در دهه ۳۰ میلادی به جرم قتل دستگیر شد و به زندان افتاد. او برای فرار از زندان چندین بار تلاش نافرجام داشت و در نهایت با یک برنامه‌ریزی دقیق و حساب شده، از زندانی در آمریکایی جنوبی فرار کرد و خودش را به ونزوئلا رساند. وقتی او بعدها به فرانسه بازگشت و در سال ۱۹۶۹ کتاب «پاپیون» را نوشت، همه چیز برایش تغییر کرد. بیست سال پس از فرار نهایی شاریر و انتشار کتاب، تحسین‌های زیادی برای نویسنده در نظر گرفته شد. کتاب او در میان مردم جهان به نمادی برای امید، استقامت و تلاش برای آزادی تبدیل شده است. به خاطر لوکیشن‌های سخت رمان، ساخت اقتباس از «پاپیون» سخت به نظر می‌رسد اما فرانکلین جی. شافنر با فیلم سینمایی‌اش کاری کرد تا کتاب تحت‌الشعاع قرار بگیرد. بازی‌های درخشان استیو مک‌کوئین و داستین هافمن در کنار موسیقی محسورکننده جری گلدسمیت، «پاپیون» را به یکی از بهترین فیلم‌های تاریخ سینما بدل کرد.

